

психол. наук : 19.00.01 / Яковенко С. І. ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 1998. – 34 с.

Yakovenko S. I. Teoriya i praktika psihologichnoyi dopomogi poterpilim vid katastrof (na prikladi postchornobilskeyi situaciyi) [Theory and practice of psychological assistance to victims of disasters (for example, post-chernobyl situation)] : aftoref. dis. ... d-ra psihol. nauk : 19.00.01 / S. I. Yakovenko ; Intitut psihologoyi im. G. S. Kostyuka APN Ukrayini. – K., 1998. – 34 s.

УДК 159.9.01

Ю. Д. Гундертайло

Received June 19, 2014;

Revised July 17, 2014;

Accepted January 25, 2015.

ОСОБИСТІСНА МІФОЛОГІЯ У ВИМІРІ ЖИТТЄВОГО СВІТУ

Постнекласичний спосіб буття суспільства в епоху глобалізації диктує потребу глибокого вивчення внутрішнього світу особистості, що зумовлює поглиблений інтерес до концепції життєвого світу. В статті вперше розглянуто феномен особистісної міфології як фундамент життєвого світу особистості. Особистісна міфологія визначається як складна самоорганізована система конструктів особистих міфів, що вибудовує фундамент життєвого світу особистості, структурує психологічний час та творить психологічний простір. Особистісна міфологія конституює ціннісну сферу особистості, упоряджує її перцептивну діяльність, визначає її самосприйняття. Майбутнє особистості формується завдяки процесу міфологізації – пошуку міфологем, котрі здатні поєднати межі особистого досвіду людини з невідомими реаліями нових процесів та подій. Показано, що особисті міфи творять унікальність особистості, виокремлюючи з соціально-культурного середовища певні фрагменти, які складаються в неповторну комбінацію сприймання, переживання та конструювання власного світу. Психотерапевтична робота в таких напрямках як арт-терапія чи символ драма, де клієнт працює у власному символічному полі, показує, що фігури життєвого світу можуть мати ірраціональну природу, що існує поза межами повсякденності в глибинах несвідомого. Значущі стосунки, які є простором життєвого світу, можуть наповнюватися специфічними нереальними фігурами, детермінуючи повсякденні практики особистості, їх зміст. Особистісна міфологія виступає підґрунтям формування психологічного часу особистості, задає його структуру та межі. З'ясовано, що особистісна міфологія виконує такі функції в життєвому світі особистості, які подібні до функцій міфології у культурі: аксіологічна

(формує цінності особистості); телеологічна (створює сенси життя особистості); інтегративна (об'єднує протилежності всередині життєвого світу); праксеологічна (активує повсякденні практики особистості); комунікативна (запускає процеси взаємодії особистості з іншими поколіннями та власне соціально-культурним середовищем); причинно-пояснювальна (конструює кордони особистості); компенсаторна (активує ресурси несвідомого в особистісних процесах); мотиваційна (структурує мотиваційну сферу особистості).

Ключові слова: особистісна міфологія, життєвий світ, психологічний час, психологічний простір, значущі стосунки, функції особистісної міфології.

Gundertaylo J. D. Personal Mythology From the Life-World Perspective.

The postnonclassical way of life of a society during globalisation era dictates the need in deep studying of inner world of a person that deepens interest to the concept of the vital world. Phenomenon of personal mythology as base of the vital world of person is considered in the article for the first time. Personal mythology is defined as a difficult self-organized system of constructs of personal myths that builds the base of the vital world of the person, structures psychological time and creates psychological space. Personal mythology constitutes value sphere of the person, forming his/her perceptive activity, defines his/her self-perception. The future of the person is created due to the process of mythologisation – a search of mythologems that can combine boundaries of personal experience with unknown realities of new processes and events happening in course of life. It is shown that personal myths form uniqueness of the person, allocating from the social and cultural environment certain fragments which develop in a unique combination of perception, experience and designing of own world. Psychotherapeutic work in such directions as art therapy or symbol drama where the client works in his/her own symbolic field, shows that figures of the vital world can be of irrational nature that exists beyond daily life in depths of the unconscious. Significant relations which form the space of the vital world, can be filled with specific unreal figures, determining daily practices of the person, their meaning. Personal mythology acts as a basis of formation of psychological time of person, sets its structure and boundaries. It is discovered that personal mythology fulfills a number of functions in the vital world of person that are similar to mythology functions in culture in general. These are: axiological (forms values of the person); teleological (creates meaning of the life of the person); integrative (unites opposites in the vital world of the person); praxeological (activates daily practices of the person); communicative (starts processes of interaction of the person with other generations and actually social and cultural environment); causal-explanatory (designs borders of the person); compensatory (activates resources of unconscious in personal processes); motivational (structures motivational sphere of the person).

Keywords: personal mythology, life-world, psychological time, psychological space, meaningful relationships, functions of personal mythology.

Гундertaйло Ю. Д. Личностная мифология в измерении жизненного мира.

Постнеклассический способ бытия общества в эпоху глобализации диктует необходимость в глубоком изучении внутреннего мира личности, что углубляет

інтерес к концепції життєвого світа. В статті вперше розглядається феномен особистісної міфології як фундаменту життєвого світа особистості. Особистісна міфологія визначається як складна самоорганізуюча система конструктів особистих міфів, який вистраиває фундамент життєвого світа особистості, структурує психологічне час і творить психологічне простір. Особистісна міфологія конститує ціннісну сферу особистості, формуючи її перцептивну діяльність, визначає її самовосприяття. Майбутнє особистості створюється завдяки процесу міфологізації – пошуку міфологем, які здатні поєднати межі особистого досвіду людини з невідомими реаліями нових процесів і подій життєвого шляху. Показано, що особисті міфи формують унікальність особистості, виділяючи з соціально-культурного середовища визначені фрагменти, які становлять неповториму унікальну комбінацію сприйняття, переживання і конструювання власного світа. Психотерапевтична робота в таких напрямках як арт-терапія або символдрама, де клієнт працює в особистому символічному полі, показує, що фігури життєвого світа можуть мати ірраціональну природу, що існують поза повсякденністю в глибинах несвідомого. Значимі стосунки, які є простір життєвого світа, можуть наповнюватися специфічними нереальними фігурами, детермінуючи повсякденні практики особистості, їх зміст. Особистісна міфологія виступає основою формування психологічного часу особистості, задає його структуру і межі. Визначено, що особистісна міфологія виконує в життєвому світі особистості функції, які подібні функціям міфології в культурі взагалі: аксіологічна (формує цінності особистості); телеологічна (створює значення життя особистості); інтегративна (об'єднує протилежності всередині життєвого світа особистості); праксіологічна (активує повсякденні практики особистості); комунікативна (запускає процеси взаємодії особистості з іншими поколіннями і власною соціально-культурною середовищем); причинно-пояснювальна (конструює межі особистості); компенсаторна (активує ресурси несвідомого в особистих процесах); мотиваційна (структурує мотиваційну сферу особистості).

Ключові слова: особистісна міфологія, життєвий світ, психологічне час, психологічне простір, значимі стосунки, функції особистісної міфології.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сучасна наука поставала перед проблемою вивчення людини, яка постійно розвивається у світі, що постійно змінюється. Успішний розвиток особистості забезпечується культурою, обрядами та символізмом якої були порівняно стабільним явищем протягом століть

Сьогодні формується новий для нас постнекласичний спосіб буття. «Людина ніби увійшла до субстанціального стану, де роль

середовища і роль внутрішнього світу людини однаково важливі для життєдіяльності в єдиному процесі самодетермінації і безперервного загального (інтегрального) переживання його людиною. У цьому стані здійснюється сизигійне поєднання компонентів соціуму, воно весь час відтворюється в неповторній формі і множинності проявів, «працюючи» на збереження соціуму в цілому як топологічної стрункості», – так визначає В. В. Кизима особливості нового функціонування [4].

Отож, якщо раніше людина була суттєво обмежена зовнішнім середовищем, в якому жила, то в епоху глобалізації соціальні, культурні, економічні, географічні межі помітно стерлися. Віртуальний світ інтернету дає можливість створити собі будь-яку ідентичність, навіть створити для неї окремий світ зі своїми особливими законами самосконструйованої природи. У такій ситуації найважливішим чинником поведінки людини стає саме її внутрішній світ.

Вивчення духовного світу людини, на думку Т. М. Титаренко, найбільш продуктивне у межах концепції життєвого світу особистості [9]. Особистість, як зазначає авторка, активно взаємодіє зі світом зовнішнім, створюючи свій власний світ буття. Життєвий світ особистості є складною самоорганізованою системою, що характеризується відкритістю та нерівноважністю, здатністю до саморегуляції та самозмін. Кожний життєвий світ створює свою унікальну неповторну структуру. Людина вибудовує його відповідно до власного образу «Я», конструюючи власний світ із використанням психологічних надбань родини, нації, людства. Життєвий світ особистості, як і будь-який інший, має також просторово-часові координати. Психологічний час є складним синтезом біологічного та соціального часу, формую презентації якого у свідомості є переживання, а змістом – значущі події життя. Простором життєвого світу особистості є значущі стосунки з реальними людьми чи героями літератури й кіногероями. «Життєвий світ особистості можна розглядати як певну концептуальну модель багатовимірною відображення реальності, яка описує об'єктивну дійсність за допомогою різних перцептивних, вербальних, міфологічних, символічних мов», – пише Т. М. Титаренко [9, с. 33].

Отож, Т. М. Титаренко відзначає міфологічну мову, яка притаманна життєвому світу особистості, зупиняється на міфотворчості як способі адаптації до повсякденності. На нашу думку, ці тези дають змогу розвинути тему міфологічного в життєвому світі особистості. Як стверджує Т. М. Титаренко, простір і час в життєвому світі

особистості створюються на ґрунті соціальних феноменів, серед яких важливе місце займає культурна міфологія.

Мета статті – визначення ролі й функцій особистісної міфології у створенні життєвого світу особистості.

Основними методами дослідження стали: аналіз наукової літератури, порівняння, систематизація, узагальнення теоретичних даних.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Дослідженнями, присвяченими проблемі міфології, у різних аспектах займалися багато філософів, лінгвістів, культурологів. У психології на початках міфологічні складові частини психіки означувалися поняттям особистого міфу – центрального сюжету життя особистості. Проте надалі було сформовано поняття особистісної міфології. Особистісну міфологію розглядали як систему особистих міфів, що може бути більш чи менш гармонійною, має свої витoki, динаміку трансформації з формуванням контрміфів. Концептуальні засади вивчення феномену особистісної міфології створили такі науковці, як С. Кріпнер, Д. Файнштейн [10]. У працях українських науковців останніх років у тематиці міфологічного компонента психіки чітко простежуються три основні підходи. Н. В. Чепелева та її учні вивчають особистісні міфи на матеріалі текстів (автонарративів) [8]. Н. Ф. Калина та її послідовники звертаються до снів як проявів особистого міфу, працюючи в сфері аналітичної психології [4]. Школа І. Г. Білявського зосередилася на розгляді міфів у межах культурно-історичного підходу [2].

Дослідження міфологічного у психіці зосереджувалися на таких феноменах, як особистий міф, індивідуальний авторський міф, мономіф. Однак поняття особистої міфології, її структури та функцій у вимірі життєвого світу особистості не розглядалося, що і визначило вибір нашої теми дослідження. Вивчення особистісної міфології складне через згорнутість міфів та символічну форму її присутності у внутрішньому світі людини.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Ми розглядаємо особистісну міфологію як складну самоорганізовану систему конструктів особистих міфів, яка є фундаментом життєвого світу особистості. Особистісна міфологія конститує ціннісну сферу особистості, упоряджує її перцептивну діяльність, визначає її самосприйняття. «Міфосвідомість, передусім, соціокультурна практика, а міфічне як досвід свідомості, бере участь у формуванні та структуруванні локальних життєвих світів, інтенціональних ідентичностей та комунікативного простору інтеракцій

(буття-один – з одним)», – зазначає А. В. Косов [6]. Особистісна міфологія формується найперше у лоні сімейної міфології, яка вкорінена у сферу культурної міфології.

Особистісна міфологія виступає тією тканиною психічної реальності, що поєднує життєвий досвід з життєвими реаліями. Кожна особа вибудовує своє бачення минулого й майбутнього, спираючись на притаманні культурі чи сімейним міфам уявлення, бо навіть власний досвід конструюється в межах, що задаються спільнотою. Цілісний образ майбутніх досягнень у житті формується за допомогою міфологічних мотивів. Процес міфологізації – це не просто копіювання відомих мотивів і проекція їх на власне життя. Міфологізація складається поступово, викохується в фантазуванні, плекається у внутрішньому світі потай від усіх, виношується в образах, що доповнюють і компенсують буденну реальність. Образи майбутнього можуть мати форму напівсвідомого феномену та давати простір прагненням особистості, котрі слабо відрефлексовані.

Міф, що структурує і організовує образ, виступає як матриця, схема типових елементів, що доповнюється індивідуальними компонентами. «Міф не заводить у безґрунтовні ілюзії, а є моделлю втілення ідеалу, мрії, і містить конкретні можливості їх втілення в реальність, доводить, що кожен сам може стати Героєм і подарувати собі нову реальність», – зазначають психотерапевти С. І. Биков, Д. Н. Давидович [3].

Таке бачення розгортається перед нами у літературному творі – відомому романі Т. Манна «Йосип і його брати» [7].

Як відомо, Йосип народився у сім'ї простого пастуха, однак все його життя від народження було ознаменовано міфом, історією, що пророкувала життя поза буденністю пастуха.

Він став довгоочікуваним сином Іакова і його коханої дружини, яка тривалий час була безплідною, тому народження хлопчика було чудесним, таким, що міститься поза розумінням і виступає для людини як дар, чудо. Йосип стає улюбленим сином Іакова, котрий має великі сподівання щодо майбутнього. Реальним підтвердженням цих очікувань стали надзвичайні здібності Йосипа, котрий все більше переймається відчуттям своєї значущості та активно мріє про свою величну земну долю. Змістом його фантазій виступають прадавні родинні легенди.

З погляду найближчого оточення, братів, такі бажання були безпідставними, безглуздими. Однак для Йосипа його майбутні досягнення майже не викликали сумнівів, оскільки щоденні марева супроводжувалися ще й снами, котрі лише підтверджували реалістичність.

Шлях до цих цілей був довгим і тернистим, проте Йосип щоразу осмислював події свого життя в контексті розвитку героїчного міфу, для якого характерні як періоди соціального успіху, так і періоди спаду, депресії, й одночасно збагачення і осмислення внутрішніх ресурсів особистості.

Таким чином, особистісна міфологія виступає підґрунтям формування психологічного часу особистості, задає його структуру та межі. На її основі людина конструює власні практики повсякденності, що проживаються як елементи поступового втілення конкретного міфу.

Простір життєвого світу особистості створюють значущі стосунки з людьми, вважає Т. М. Титаренко. На нашу думку, цей простір складають усі значущі стосунки, що є в особистості, і суб'єктами цих відносин не завжди є люди. Так, для багатьох особистостей важливими є взаємини з Богом. Іноді такі відносини створюються з домашніми тваринами. Психотерапевтична робота в таких напрямках, як арт-терапія чи символ-драма, де клієнт безпосередньо працює у власному символічному полі, показує, що фігури життєвого світу можуть мати ірраціональну природу, що існує поза межами повсякденності в глибинах несвідомого. Зокрема, арт-терапія надає можливість виразити особистості себе «іншими голосами»: рухами, кольором, формою, пластиком, глиною, ландшафтом. Усі ці голоси означають реальність того, що особистість не може осягнути словом, про що боїться навіть подумати, не відчуває права сказати.

Опис психотерапевтичного випадку.

Із запитом на терапію звернулася студентка 5-го курсу, називаючи такі симптоми, як анемія, депресивні стани, крім того, стояла також проблема відносин з протилежною статтю. Звичайно ж, проблеми походять з сім'ї, де батько мало бував дома, був критичним.

Ми зупинимося на описі персонального міфу, що стосується саме чоловіків, який розвернувся в символдраматичному образі на одній з сесій, присвячених подорожі до гирла річки, що символічно пов'язано з проблемами сепарації від сім'ї та переходу до дорослого, самостійного життя.

Клієнтка, перебуваючи на березі річки, побачила, що вода з річки затоплює все навколо, і вона мимоволі потрапляє у неї. Це означає,

що клієнтку насправді переповнюють емоції, котрі в реальному житті вона виражає зрідка та не зовсім адекватно. Дівчина досить інфантильна, переповнена страхами, що демонструє її невиразне й маленьке тіло, тому вона не ризикнула випробувати річку сама, а лише піддалася напору течії колективного несвідомого.

Перші символи, що трапляються на її водному шляху, – це з правої сторони яблуня – символ плодовитості, репродуктивної функції, зліва – прекрасна лебідка, що символізує ідеальну кохану красиву жінку. Дівчина перебуває на рівні яблуні і лише споглядає чарівність птаха. Таким чином проявляється глибока внутрішня впевненість клієнтки, що вона здатна бути лише хорошою матір'ю, а як жінка – нечарівна, неприваблива.

Випливши в широке море (метафора дорослого життя), дівчина наражається на величезну жахливу рибу – символ глибоких і архаїчних потреб, що лякають своєю могутньою силою.

Ми вдаємося до прийому *символічного годування страшного звіра*, щоб символічно задовольнити вимоги комплексу колективного несвідомого та зробити його більш доступним для контакту. Таким терапевтичним прийомом ми приводимо клієнтку до інсайту *обов'язкового* задоволення (можна опосередковано) несвідомих потягів. Процес годування не був особливо приємним для клієнтки, швидше через сімейні проблеми в батьківській родині – брак любові та визнання в батьківській сім'ї. Незважаючи на страх та неупевненість у своїх силах, дівчина йде на ризик – контакт з жахливою потворою.

Фізичний контакт з чудовиськом привів до метаморфози риби у прекрасного юнака в білому костюмі – ідеального образу чоловіка в міфі клієнтки. Природа одразу розцвіла і стала прекрасною, наповненою світлом, всіма кольорами райдуги. Фігура Анімусу, яка тут присутня, показує нам, що він новонароджений, такий що виринув з дитячих страхів дівчини. Юнак, що зображений на малюнку, весь у білому (як і клієнтка), що вказує на невідрефлексованість, незаповненість конкретними змістами цієї архетипної форми. Анімус зображений ніби з німбом на голові, що демонструє нам як клієнтка обожнює чоловіка, бачить його як ікону, ідеал, який не має права на недоліки, звичайну людську слабкість.

Отож, як бачимо, дівчина перебуває під впливом міфу про *принца на білому коні*, який лише своєю присутністю здатен зробити її життя квітучим та щасливим.

Зустрічі з такими важливими образами несвідомого зазвичай відбуваються у снах чи видіннях, детермінуючи внутрішню актив-

ність особистості. Такі враження відомі творчим особистостям, їх ґрунтовно описав К. Г. Юнг у своїй автобіографічній роботі «Спогади, сновидіння, роздуми». Образи снів стають джерелом роздумів та вчинків науковця у реальному житті, запускають трансформацію особистісних міфів. Завдяки «іншим» постатям особистість має змогу ознайомитися з невідомими в собі почуттями, переживаннями й здібностями та стати на шлях інтеграції нових змістів у життєвий світ особистості.

Особистісна міфологія, на нашу думку, виконує в життєвому світі особистості ті ж функції, що й культурна міфологія виконує для цілого суспільства. М. В. Півоев визначив функції міфу в культурному просторі спільноти, які ми і візьмемо за основу [8, с. 63] (табл. 1). Особистісна міфологія підтримує буття життєвого світу за рахунок створення символічного підґрунтя, яке, з одного боку, спирається на ресурси певної культури, з іншого – проростає індивідуальними унікальними смислами. Як із сучасної соціальної міфології впливають нинішні соціально-культурні практики, так і особиста міфологія реалізується у повсякденних практиках особистості.

Таблиця 1

Функції особистісної міфології у життєвому світі

Функції міфології у культурі	Функції особистісної міфології у життєвому світі особистості
Аксіологічна	Цінності особистості визначаються відповідно до центрального міфу (лейтмотиву) особистісної міфології.
Телеологічна	Особистісна міфологія формулює сенси життя людини відповідно до уявлень про світ загалом.
Праксеологічна	Особистісна міфологія виробляє практичне ставлення людини до світу, способи й межі її діяльності, встановлює практики повсякденності.
Комунікативна	Особистісна міфологія запускає процеси взаємодії особистості з іншими поколіннями та власне соціально-культурним середовищем.
Причинно-пояснювальна	Особистісна міфологія конструює саму рамку існування особистості, описуючи її зародження.
Компенсаторна	Особистісна міфологія компенсує раціональність свідомості, розширюючи горизонти особистості за рахунок ресурсів несвідомого.
Інтегративна	Особистісна міфологія поєднує різнопланові та різнонаправлені частини життєвого світу за рахунок об'єднання протилежностей.
Мотиваційна	Особистісна міфологія структурує мотиваційну сферу людини.

Висновки. Особистісна міфологія є складною самоорганізованою системою конструктів особистих міфів, що вибудовує фундамент життєвого світу особистості, визначає його особливості, структурує час та творить простір. Саме особисті міфи формують унікальність особистості, виокремлюючи з соціально-культурного середовища певні фрагменти, які складаються в неповторну комбінацію сприймання, переживання та конструювання власного світу. Значущі стосунки, які є простором життєвого світу, можуть наповнюватися особливими нереальними фігурами, які детермінують повсякденні практики особистості. Особистісна міфологія виконує в життєвому світі особистості ті ж функції, що й культурна міфологія для спільноти в цілому, сприяючи симбіозу особистості та суспільства. Подальші дослідження особистісної міфології можуть стосуватись визначення процесу формування феномену, виявлення трансформаційного потенціалу різних напрямів психотерапії в площині міфології особистості.

Література

1. Проблемы психологической герменевтики / под ред. Н. В. Чепелевой. – К. : Изд-во Нац. пед. ун-та им. Н. П. Драгоманова, 2009. – 382 с.
Problemy psikhologicheskoy hermenevtiki [Problems of Psychological Hermeneutics] / pod red. N. V. Chepelevoy. – K. : Izd-vo Nats. ped. un-ta im. N. P. Dragomanova, 2009. – 382 p.
2. Белявский И. Г. Историческая психология / Илья Григорьевич Белявский ; науч. ред. В. Е. Давыдович ; Одес. гос. ун-т. им. И. И. Мечникова. – Одесса : Изд-во ОГУ, 1991. – 252 с.
Belyavskiy I. G. Istoricheskaya psikhologiya [Historical Psychology] / Ilya Grigoryevich Belyavskiy ; nauch. red. V. E. Davydovich ; Odes. gos. un-t im. I. I. Mechnikova. – Odessa : Izd-vo OGU, 1991. – 252 p.
3. Быков С. И. Путешествие в реальность мифа [Электронный ресурс] / С. И. Быков, Д. Н. Давидович. – Режим доступа : <http://hpsy.ru/public/x021.htm>
Bykov S. I. Puteshestvie v realnost mifa [Elektronic resource] / S. I. Bykov, D. N. Davidovich. – Mode of access : <http://hpsy.ru/public/x021.htm>
4. Калина Н. Ф. Юнгианский анализ личного мифа / Н. Ф. Калина // Журнал практикующего психолога. – 1997. – № 3. – С. 104–120.
Kalina N. F. Yungianskiy analiz lichnogo mifa [Yunhyans Analysis of Personal Myth] / N. F. Kalina // Zhurnal praktikuyushego psihologa. – 1997. – № 3. – P. 104–120.
5. Кизима В. В. Постнеклассические практики: рефлексивность и управление // Вопросы философии. – 2010. – № 3. – С. 54–65.
Kizima V. V. Postneklassicheskiye praktiki: refleksivnost i upravleniye [Postnonclassical Practices: Reflexivity and Management] / V. V. Kizima // Voprosy filosofii. – 2010. – № 3. – P. 54–65.

6. Косов А. В. Мифосознание: содержание и структура [Электронный ресурс] / А. В. Косов // Аналитика культурологи : Электронное научное издание. – № 2(8). – 2007. – Режим доступа : <http://www.analiculturolog.ru/?module=subjects&func=listssubjects>
Kosov A. V. Mifosoznaniye: sodержaniye i struktura [Consciousness of the Myth: the Content and Structure] [Elektronic resource] / A. V. Kosov // Elektronnoye nauchnoye izdaniye Analitika kulturologi. – № 2(8). – 2007. – Mode of access : <http://www.analiculturolog.ru/?module=subjects&func=listssubjects>
7. Манн Т. Иосиф и его братья [Электронный ресурс] / Т. Манн // Режим доступа : http://www.english-thebest.ru/all_books_for_downloads/18/mann_tomas/mann_tomas.php
Mann T. Iosif i ego bratya [Joseph and His Brothers] [Elektronic resource] / T. Mann. – Mode of access : http://www.english-thebest.ru/all_books_for_downloads/18/mann_tomas/mann_tomas.php
8. Пивоев М. В. Философия надежды, или Мифология : монография / В. М. Пивоев. – Петрозаводск : Изд-во ПетрГУ, 2011. – 108 с.
Pivoev M. V. Filosofiya nadezhdyi, ili Mifologiya : monografiya [The Philosophy of Hope, or Mythology] / V. M. Pivoev. – Petrozavodsk : Izd-vo PetrGU, 2011. – 108 p.
9. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т. М. Титаренко. – К. : Либідь, 2003. – 376 с.
Titarenko T. M. Zhittevij svit osobistosti: u mezhax i za mezhami budennosti [The Life World of the Individual Within and Outside of the Ordinary] / T. M. Titarenko. – K. : Libid, 2003. – 376 p.
10. Feinstein D. Personal Mythology / D. Feinstein, S. Krippner. – Los Angeles: Jeremy P. Tarcher, 1988. – 268 p.

УДК159.953.3

Л. В. Засєкіна, О. П. Шевчук

Received June 19, 2014;

revised July 17, 2014;

accepted January 25, 2015.

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТРАВМАТИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

У статті проаналізовано теоретико-методологічні засади вивчення травматичної пам'яті особистості, наведено авторську пропозиціональну модель травматичної пам'яті. Описано діагностичний інструментарій, в контексті якого висвітлено авторський метод пропозиціонального аналізу наративів про